ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓު

[2021] SC 03

2020/SC-A/41

ޝަރީޢަތް ނިމުނު ގޮތް

މުޙައްމަދު މުނީރު ވ. ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް

ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލިސް

ޖރ. އަޒްމިރަލްދާ ޒާހިރު

މަހާޒު ޢަލީ ޒާހިރު

ޙުސްނުއް ސުޢޫދު

ނިމުނު ތާރީޚު

11 ޖަނަވަރީ 2021

އިސްތިއުނާފު ކުރުމުން ފެނިއްޖެ

2018/HC-A/234

އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތް

މުޙައްމަދު މުނީރު، ވިލާ، ގއ.ކަނޑުހުޅުދޫ

ޤާނޫނީ ވަކީލު:

ޢަބްދުﷲ ނަސީރު މުޙައްމަދު،

ބޯގަނޑުގެ، ގދ.ގައްދޫ

އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތް

ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް

ޤާނޫނީ ވަކީލު:

މަރްޔަމް ޒާހިރު

ފާތިމަތު ސަޢީދު

ނޯޓް- ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009 (ކޮޕީރައިޓާއި ނެއިބަރިންގ ރައިޓްސްގެ ޤާނޫނުގެ މިންގަނޑު ހަމަސް އުސޫލުތަކަކަށް އަމަލުކުރުމުގެ
ޤާނޫނު) ގެ 47 ވަނަ މާއްދާ، ކޮއްޕީގެ ހިފެހެއްޓުން، ހިފެހެއްޓުން ކޮށްދިނުމަށްޓަކައި، ޤާނޫނީ ހަރަކާތްތަކުގެ 51 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)

بسم الله الرحمن الرحيم

މުޙައްމަދު މުނީރު ވ. ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް

[2021] SC 03

ފަނޑިޔާރު ޑރ. އަޒްމިރަލްދާ ޒާހިރުގެ ރައުޔު (ފަނޑިޔާރު މަހާޒު އަލީ ޒާހިރު އަދި ފަނޑިޔާރު ޙުސްނުއްސުޢޫދު ތާއީދުކުރައްވާފައި)

ތަޢާރުފު

1. ގއ. ކަނޑުހުޅުދޫ / ވިޔާ، މުޙައްމަދު މުނީރު (ދިވެހި ރައްޔިތެއްކަން އަންގައިދޭ ކާޑު ނަންބަރު A140804) ގެ މައްޗަށް 2011 ވަނަ އަހަރުން ފެށިގެން އުޅި ދުވަސް މަތިން މީނާގެ ދޮންދަރި (މައްސަލަ ޝަރީޢަތަށް ހުށަހެޅުނުއިރު އުމުރުން 13 އަހަރުގެ ކުއްޖެއް، މީގެ ފަހުން "ކުޑަކުއްޖާ" ނުވަތަ "ކުއްޖާ") އާއެކު ޖިންސީ އަމަލު ހިންގާފައިވާކަމާއި، 19 ފެބްރުއަރީ 2014 ގެ ރޭގަނޑުގައި ކުއްޖާ ނިދާފައި އޮއްވާ، މީނާ ކުއްޖާގެ ނިދާ ކޮޓަރިއަށް ވަދެ ކުއްޖާގެ އުރަމަތީގައި ހިފައި، އުރަމަތީގައި އަނގަޔަށް ބޮސް، ކުއްޖާގެ ޖަނގިޔާ ތެރެއަށް އަތް ވައްދައި، ކުރިމަތިފަރާތުން އިނގިލި ވައްދައި ކުއްޖާއާމެދު ޖިންސީ އަމަލު ހިންގާފައިވާތީ، ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނާމެދު ހިންގާ ޚާއްޞަ އުޞޫލުތަކާބެހޭ ޤާނޫނު[1] ގެ 9 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާ ގުޅިގެން، އެ މާއްދާގެ (ނ) ގެ ދަށުން އިތުބާރުކުރާ މަގާމެއްގައި ހުރެ ކުޑަކުއްޖަކާމެދު ޖިންސީ އަމަލެއް ހިންގުމުގެ ކުށުގެ ދައުވާ ކުރިއެވެ. ކްރިމިނަލް ކޯޓުން އެ މައްސަލަ ބަލާފައިވަނީ އެ ކޯޓުގެ ނަންބަރު 274/Cr-C/2015 ގަޟިއްޔާއިންނެވެ. އަދި އެ ގަޟިއްޔާއިން މުޙައްމަދު މުނީރުގެ މައްޗަށް ކުށް ސާބިތުވާކަމަށް ކަނޑައެޅުނެވެ. އެ މައްސަލަ މުޙައްމަދު މުނީރުގެ ފަރާތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓަށް އިސްތިއުނާފުކުރުމުން، ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ އެ ޙުކުމަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2018/HC-A/234 ގަޟިއްޔާއިން ތާއީދުކޮށްފައިވެއެވެ.

[1] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009

2. މިއީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2018/HC-A/234 ގަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް މުޙައްމަދު މުނީރުގެ ފަރާތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓަށް ހުށަހެޅުމުން މި ކޯޓުން ބެލި މައްސަލައެވެ.

ދަޢުވާ ބިނާކޮށްފައިވާ ހެކިތައް

3. މުޙައްމަދު މުނީރުގެ މައްޗަށް ދައުލަތުން ކުރި ދަޢުވާ ސާބިތުކުރުމަށް ކްރިމިނަލް ކޯޓަށް ހުށަހަޅާފައިވަނީ އަންނަނިވި ހެކިތަކެވެ.

(ހ) ކުޑަކުއްޖާގެ މެޑިކޯލީގަލް ރިޕޯޓު[2]

(ށ) ޑރ. ޒުލިޔާ އަންޖޭ ކްލިނިކަލް ސައިކޮލޮޖިސްޓް ސައިކޮލޮޖިކަލް އެސެސްމެންޓްކޮށްފައިވާ ކުޑަކުއްޖާއާ ގުޅޭ ރިޕޯޓު[3]

(ނ) ކުޑަކުއްޖާގެ ތަޙުޤީޤު ބަޔާން

(ރ) ކުޑަކުއްޖާގެ އެއްބަނޑު ދައްތަ

(ބ) ޑރ. ޒުލިޔާ އަންޖޭ ކްލިނިކަލް ސައިކޮލޮޖިސްޓް ސައިކޮލޮޖީގެ އެސެސްމެންޓް ޗެކްލިސްޓް ސައިކޮލޮޖިސްޓް ވާކަމަށް ދިނުމާ ޝަހާދަތު

(ޅ) މި މައްސަލަ ތަޙުޤީޤު ކުރި ފުލުހުން ކަމުގައިވާ މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސްގެ ސާރޖަންޓް ފާރިސް ކޯޕްރަލް ނަޝީ ރިޔާޟްއެވެ.

ކްރިމިނަލް ކޯޓުން މައްސަލަ ނިންމިގޮތް

[2] ޑރ. އަޙްމަދު ޙަސީބުރަޙްމާން 21 ފެބްރުއަރީ 2014 ގައި ތައްޔާރުކޮށްފައިވާ ކުޑަކުއްޖާގެ މެޑިކޯލީގަލް ރިޕޯޓު

[3] "ކުއްޖާއާ ގުޅޭ ރިޕޯޓު" ނަންބަރު FCSC-P/G6(G2)/2014/05

4. މި ހުކުމުގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް ކްރިމިނަލް ކޯޓުން ހުކުމްކޮށްފައިވަނީ، ހުކުމުގެ ހުކުރުންނާއި ދެކިފައިވާ ޤާނޫނަކުން ކުޑަކުއްޖާއާމެދު ބަދު އަޚްލާޤީ އަމަލު ހިންގާފައިވާކަން ޝަރީޢަތުން ސާބިތުވާތީ، ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނާމެދު ޚާއްޞަ އުސޫލުތަކަކަށް އަމަލުކުރުމުގެ ޤާނޫނުގެ 9 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން އިތުބާރުކުރެވޭ މަޤާމެއްގައި ހުރެ ކުޑަކުއްޖަކާ ޖިންސީ އަމަލެއް ހިންގުމުގެ ކުށުން މުޙައްމަދު މުނީރު ކުށްވެރިކޮށް ކަނޑައަޅައި، މި ކުށުގެ ޢުޤޫބާތެއްގެ ގޮތުން މުޙައްމަދު މުނީރު 15 (ފަނަރަ) އަހަރު ދުވަހުގެ މުއްދަތަށް ޖަލަށްލުމަށެވެ.

ހައިކޯޓުން މައްސަލަ ނިންމި ގޮތް

5. ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 274/Cr-C/2015 ޤަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް މުޙައްމަދު މުނީރުގެ ފަރާތުން ހުށަހެޅުމުން، ހައިކޯޓުން އެ ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2018/HC-A/234 ޤަޟިއްޔާގައި ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ޙުކުމަށް ތާއީދުކޮށް މައްސަލަ ނިންމާފައިވެއެވެ. ހައިކޯޓުން މި ޙުކުމަށް ވާޞިލްވީ އަންނަނިވި ސަބަބުތަކުގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށެވެ.

(ހ) ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނާމެދު ޚާއްޞަ އުސޫލުތަކަކަށް އަމަލުކުރުމުގެ ޤާނޫނުގެ ދަށުން އުފުލާ ކުށުގެ ދަޢުވާއާ ސާބިތުކުރުމަށް އެ ޤާނޫނުގެ 47 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ހާލަތު ތަފްޞީލުން 5 (ފަހެއް) ބާވަތެއްގެ ހާލަތު ހުރިނަމަ، އެއީ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 51 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބުނާ މިންވަރަށް ލިބިފައިވާ ހާލަތު ކަމަށް ބެލެވޭނެކަމާއި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2014/HC-DM/01 ޤަޟިއްޔާގައި 47 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ހާލަތު ތަފްޞީލުން އެ މާއްދާގެ (ށ)، (ނ)، (ރ) މި އަކުރުތަކުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ހާލަތު ވަކިވަކި ހާލަތެއް ނޫންކަމުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވީ ނަމަވެސް، އެއީ އެ މާއްދާގައި ބުނާ މިންވަރަށްވުރެ މަދުން ހުރި ލިބިފައިވީނަމަވެސް ޤާނޫނުއަސާސީގެ 51 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބުނާ މިންވަރަށް ސާބިތުވާނަމަ ކުށް ޝަރުޢީގޮތުން ސާބިތުވާ ކަމަށް ކަނޑައެޅިދާނެކަން؛

(ނ) ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނާމެދު ޚާއްޞަ އުސޫލުތަކަކަށް ޢަމަލުކުރުމުގެ ޤާނޫނުގެ ދަށުން ކްރިމިނަލް ކޯޓުން ބަލާފައިވާ ބެލުންތަކުގައި، 47 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އަދި (ކ) ގައި ބަޔާންކުރާ ޖުރިމަތަކީ ވަކިވަކި ޖުރިމަތަކެއްކަމުގައި ބަލައިގެންފައިނުވާ ކަމަށާއި، އަދި 47 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބުނާފައި ތަކުރާރުކުރުމުގެ ވަޒަންކޮށްފައިވާގޮތަށް ބަލާއިރު، ކުއްޖާއާ މުއްދަތު މުނިފޫ ބަޔާނަކަށް ކުއްޖާގެ ދަށުން ކިޔައިދިނުމުގައިވެސް 20 ފެބްރުވަރީ 2014 ގައިކަމާއި އަދި ކުއްޖާ ސުވާލު ކުރުމުން އެންމެ ފަހުން ކުއްޖާ ބުނެފައިވަނީ 19 ފެބްރުވަރީ 2014 ގައި ކަމަށް ބުނެފައިވާކަން އެނގެން އޮތުމުން، ސިލްސިލާގޮތެއްގައި މި ބާވަތުގެ ކަމެއް ތަކުރާރުވެގެންދާނަމަ، އެ ކަމެއް އެންމެ ފަހުން ތަކުރާރުވި ވަގުތާއި ގުޅުވައި ޢުމުރަށް ބަލާއިރު، ޙާދިސާ ހިނގި ވަގުތާއި މާގިނަ ދުވަސްތަކެއް ފާއިތުވެފައިވާނަމަ، 47 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ ބޭނުމަކަށް ނުފޫދޭކަމަށްވާކަން؛

(ރ) މައްސަލައިގައި ހުށަހެޅުނު ލިޔުންތަކަށް ބަލާއިރު، މުއްދަތު މުނިޔާގެ ބަޔާންކޮށްފައި ވާހަކަތައް ހަދައިގެން ނުވަތަ އަހަރު އުފެއްދައިގެން ކުޑަކުއްޖާ ހިތާމައަށް ސަބަބުން ނުވަތަ އެކުއްޖާ ހިތްވަރުން ދިނުމަށް މުއްދަތު މުނިޔާގެ ހަރުދަނާކަން ނުވަތަ އުފެއްދައިގެން ޙަޤީޤަތާއި ބޭނުންވާ ސަބަބުތައް ފެންނަން އަދި އެފަދަ ސަބަބުތައް ރިޢާޔަތްކުރަން ބެލެވޭ މުއްދަތު މުނިޔާ އިއުލާނުކުރުމުގެ ކަނޑައެޅިފައިވާކަން؛

(ބ) ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނާމެދު ޚާއްޞަ އުސޫލުތަކަކަށް ޢަމަލުކުރުމުގެ ޤާނޫނުގެ 47 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) ގެ ދަށުން، ދެވޭ ކުށްވެރިކުރުމާއި ހުކުމްކުރުމުގައި ހިފެހެއްޓިފައިވާ، އެ ކުއްޖާގެ ބިލަކަށް ކަނޑައި، ކުރިމަތި ފާހަގަ ދޮރާއި ދިމާލުން ވަކި އެކީ ހަމަޖެއްސުމުގައި އޮތްކަން އެނގެން ޤަޟިއްޔާއި، އަދި އެ މާއްދާގެ (ވ) ގެ ދަށުން ކުޑަކުއްޖާ ހާޒިރުކުރުން އެކަށީގެން އެ ކުއްޖާއަށް ޖިސްމާނީގޮތުން ލިބިފައިވާ ގެއްލުންތައް ޤަވާޢިދުން ކަނޑައަޅާ ދިމާވާކަން؛

(ބ) ޤާނޫނުގެ 47 ވަނަ މާއްދާގެ (ތ) ގެ ދަށުން މުޙައްމަދު މުނީރަކީ ޖިންސީ އަމަލު ހިންގި މީހެއްކަމަށް ބަލައި ހިފި ނަގާފައިވަނީ ތަނަވަސްކަން ނޫނުކުމުން 47 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ 5 (ފަހެއް) ގްރާމުގެ ހުރި ޑައިއެސެޓައިލްމޯފިން، ނަމަވެސް، ޖިނާއީ ކުށް ސާބިތުކުރުމުގެ އާންމު އުސޫލުން މި މައްސަލާގައި ހުށަހެޅިފައިވާ ހެކި ވަޒަންކޮށް ބަލާއިރު ޤާނޫނުއަސާސީގެ 51 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބުނާ އެކަށީގެންވާ ޝައްކުއްނެތް މިންވަރަށް ދައުވާގައިވާ ކަން މުޙައްމަދު މުނީރުގެ މައްޗަށް ސާބިތުވާކަން؛

އެހެންކަމުން، މި ސަބަބުތަކުގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް ހައިކޯޓުން ބާޠިލުކޮށްފައިވާ ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 274/Cr-C/2015 ގަޟިއްޔާއިން ނިންމާފައިވާ ނިންމުމަށް ތާއީދުކުރަމެވެ.

ސުޕްރީމް ކޯޓުގައި އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު ނުކުތާ

6. ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2018/HC-A/234 ގަޟިއްޔާ މުޙައްމަދު މުނީރުގެ ފަރާތުން ސުޕްރީމް ކޯޓުގައި އިސްތިއުނާފުކުރުމުން ހުށަހެޅި މައިގަނޑު ނުކުތާއަކީ ހައިކޯޓުން ޙުކުމް ކޮށްފައިވާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 51 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާ ޚިލާފުކޮށްފައިވާކަމަށް ބުނާ ނުކުތާއެވެ.

ކުށުގެ ތުހުމަތު ޖިނާއީ ކޯޓުގެ މައްސަލަތަކުގައި ބަލައިގަންނަ ހެކި

7. ކުށުގެ ތުހުމަތު ޖިނާއީ ކޯޓުގެ މިންގަނޑު ބަލާ އުސޫލުތަކަށް އަމަލުކުރުމުގެ ޤާނޫނުގެ 1 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބުނެފައިވާ އެ ޤާނޫނީ ކުށުގެ ތުހުމަތު ޖިނާއީ ކޯޓުގެ މިނުން، ދުސްތޫރީ މަސްއޫލިއްޔަތުގެ މަސައްކަތްތަކުގައި ބަސްބުނުމަށް، ބަސްބުނުމުގައި ޝަރީޢަތުގެ މަސައްކަތްތަކުގައި ފުރިހަމަކޮށް ފަ ވަލި ނިޒާމުގެ ޝަރީޢަތް ބަދަލުކުރުމުން ދިމާވާ، ޝަރީޢަތް ހުރި ބަދަލުކުރުމުގައި ލުއި މިންގަނޑު ހިންގުމުގައި ކުށުގެ ތުހުމަތު ޖިނާއީ ކޯޓުގެ ބަލާ ގަބޫލުކުރުމުގެ ބަދަލު ނަގައިދިނުމުގެ ގާނޫނުގެ އުސޫލުތައް ބަޔާންކޮށްދޭ ޤާނޫނެވެ. އަދި ޤާނޫނުގެ މަޤްޞަދުތަކުގެ ތެރޭގައި ޝަރީޢަތުގެ މަރުޙަލާ ބަދަލުކުރުމުގެ ގާނޫނީ އިޖުރާއަތު، ކުށުގެ ތުހުމަތު ކުރާ ޖިނާއީ ގަވާއިދުތަކުގެ ދަށުން ބަދަލުކުރުމުގެ ގާނޫނުގެ ދަށުން، ބަދަލުކުރުމުގެ ގާނޫނުގެ ފުރިހަމަ ކުރުމާއި ހިމެނެއެވެ.

8. ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނާމެދު ހާއްސަ އުސޫލުތަކާއި އަމަލުކުރުމުގެ ޤާނޫނުގެ 47 ވަނަ މާއްދާގައި 12 (ބާރަ) ބާވަތެއްގެ ހެކި ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ. އަދި މި ހެކީގެ ތެރެއިން މަދުވެގެން 5 (ފަހެއް) ބާވަތެއްގެ ހެކި ހުރިނަމަ، އެ ހެކިތަކީ މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން އުފުލޭ ދައުވާއެއް ޝަރީޢަތުން ސާބިތުކުރުމަށް ފުދޭނެ މިންވަރުގެ ހެކި ކަމަށް ބަލާނެއެވެ. އެ މާއްދާގައި ބުނެފައިވަނީ މިފަދައިންނެވެ.

ހެކީގެ ނިސްބަތް

47. އެހެން ޤާނޫނެއްގައި، ޖިނާއީ ކުށް ސާބިތުކުރުމަށް ބޭނުންވާ ހެކީގެ މިންގަނޑުކަމަށް ނުވަތަ ޝަރީޢަތަށް ގަބޫލުކުރާ ހެކީގެ ބާވަތްތަކަށް އެހެން ގޮތަކަށް ބަޔާންކޮށްފައިވިނަމަވެސް، މި ޤާނޫނުގެ ބޭނުމަށްޓަކައި ނުވަތަ މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން އުފުލޭ ދައުވާއެއްގައި، މީހަކު، ކުޑަކުއްޖަކާއި ޖިންސީ އަމަލެއް ހިންގައިފިކަން ސާބިތުކުރުމަށްޓަކައި، ނުވަތަ މި ޤާނޫނުގައިވާ ކުށެއް ސާބިތުކުރުމަށްޓަކައި، އަންނަނިވި ބާވަތުގެ ހެކީގެ ތެރެއިން މަދުވެގެން ފަސް ބާވަތެއްގެ ހެކި ހުށަހެޅިއްޖެ ނަމަ، އެ ހެކިތަކީ، ޤާނޫނުއަސާސީގެ 51 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފަދައިން، މީހަކު ކުށެއް ކޮށްފިކަން އެކަށީގެންވާ މިންވަރަށް ޝައްކުކުރުމެއްނެތި ސާބިތުކުރުމަށް ބޭނުންވާ މިންވަރަށް ލިބިފައިވާ ހެކިތަކުގައި ބެލެވޭނެއެވެ.

(ހ) ޖިންސީ އަމަލު ކުޑަކުއްޖަކާއި ހިންގައިފިކަން ސާބިތުކޮށްދޭ ދަލީލު ލިޔުން.

(ށ) ސައިންޓިފިކް ތަޙުލީލުތަކުން ދައްކާ ނަތީޖާ.

(ނ) ކުއްޖާ ފާޅުކުރާ މީހުންގެ ހެކީގެ ބަޔާން.

(ރ) ފޮރެންސިކް ނިސާއިއްޔާތާއި ތަޙުލީލުތަކުން ލިބޭ ހެކި.

(ބ) މެޑިކަލް ރިޕޯޓުތަކުން ލިބޭ ހެކި.

(ޅ) އެކަމެއް ހިނގުމުން ދުރު އަވަހަށް ނުވަތަ އެކަމެއް ހިނގާ ދުވަހު ގިނަ ދުވަސްތަކެއް ނުވަނީސް ކުއްޖާގެ މައިންބަފައިންނަށް، ނުވަތަ ގާތްތިމާގެ މީހަކަށް، ނުވަތަ ރަހުމަތްތެރިއަކަށް، ނުވަތަ ޓީޗަރަކަށް، ނުވަތަ ސޯޝަލް ވަރކަރަކަށް، ނުވަތަ ސައިކޮލޮޖިސްޓަކަށް، ނުވަތަ

ސައިކިއާޓްރިސްޓަކަށް ނުވަތަ މައްސަލަ ތަޙްޤީޤުކުރާ ފުލުހަކަށް ނުވަތަ ކުޑަކުދިން ރައްކާތެރިކުރުމުގެ ޚިދުމަތުގައި މަސައްކަތްކުރާ މީހަކަށް ކުޑަކުއްޖާ ދީފައިވާ ބަޔާން.

(ށ) އޭނާއާމެދު ކަންވީގޮތް ކަމަށް ނުވަތަ އެކަން ހިނގާދިޔަގޮތް ކަމަށް ކުޑަކުއްޖާ ކިޔައިދީފައިވާ ބަޔާން.

(ނ) މީހަކާ ބައްދަލުވުން ބަޔަކަށް ނުލާ ފަރާތަކުން ހަދައިގެން، ނުވަތަ އަޑަށް އުފެއްދައިގެން ކިޔައިދިނުމަކަށް ސަބަބެއްނެތި ނުވަތަ ހުރިހާ ހިނގި ވަގުތާއި އެ ވާހަކަ، ކުޑަކުއްޖާ ކިޔައިދިން ވަގުތާ ދެމެދު ވާ ދިގު މުއްދަތެއް ހޭދަވެފައިނުވާ ކިޔައިދީފައިވާ ކިޔައިދިނުމެއް.

(ރ) ކުޑަކުއްޖާ ކިޔައިދިނު އެއްޗަކާ ޖިސްމާނީގޮތުން ލިބިފައިވާ ގެއްލުން ކަމަށް ޓްރޯމާއިގޮތުން ފާހަގަކުރެވޭ ހާލަތު ހަމަ ހެކިތަކުގެ ތެރެއިން ކުޑަކުއްޖާ ނުވަތަ ވާހަކަ ދައްކާފައިވާ ދިވެހި ބަހުން ވާހަކަދެއްކުން.

(ބ) އެ ކުއްޖާއާއެކު ޖިންސީ އަމަލު ހިންގި މީހާ ކުރިން ޖިންސީ އަމަލު ހިންގި މީހެއްކަން ސާބިތުވެފައިވުން.

(ޅ) ދާއިރު ހުސް.

(ކ) މައްސަލަ ބަލާ ފަނޑިޔާރުން ކުއްޖާ އިންޞާފުވެރިވުމުގެ ކުރުން ކުއްޖާ ހިތްހަމަޖެހޭފަދަ ވަރަކަށް.

9. މި ގަޟިއްޔާއާއެކު ހިނގުނު ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2020/SC-A/40 ގަޟިއްޔާގައި ފުލް ޤަރާރުކުރައްވާފައިވާ ފަދައިން، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ޕްރޮސީޖަރަލް ގޮސްރަކްގެ ޓްރީޓް ވ. އަބްދުލް ޝަކޫރު[4] ގަޟިއްޔާއި ދިވެހި ދައުލަތު (އުޝާރާ ޝަރީފްގެ ޓްރީޓް) ވ. ޢަލީ ޝާހިރު[5] ގަޟިއްޔާގައި ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރުމުގެ އަމަލުތަކުގެ ޝަރީޢަތް ހިންގުމުގައި ޢާއިލާގެ ތެރޭގައި ސިއްރުންކަމަށް ވުމާއެކު، އެފަދަ ކުށަކާ ގުޅޭގޮތުން މުހިއްމު ޙުކުމުތަކެއް ހިސާބުގެ ޢަލީ ޑޮކްޓަރުގެ ގޮތުގައި ނުހުންނަންޏާ، ޤާނޫނުގައި ވަނީ 12 (ބާރަ) އަހަރުން ދަށުގެ އަށްޑޮކްޓަރުގެ ވަރަކަށް.

[4] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2019/SC-A/77 ގަޟިއްޔާ

[5] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2017/SC-A/16 ގަޟިއްޔާ

ވަކިވެފައިވާ މުސްތަޤިއްލު ހުރިކަމަށް ބެލެވޭނީ ނޫންކަމަށް ބަޔާންކޮށްދެއްވާފައެވެ. އެއާ ހިލާފަށް 12 (ބާރަ) ބާވަތެއްގެ ހުރި ވަކިވަކިން ޑިސްޓްރިކްޓްކޮށްފައި އުފެދި ކޯޓުތަކުގެ ހުކުމަކާ އާދައާ ހިލާފަށް ތޮދުކަމަން ޤަބޫލުކުރަވާ ހުކުމަކީ ނުވަތަ ދުސްތޫރީ ކަނޑައެޅުމުގެ ގޮތުން ފަސޭހާރުންނަން ބޭނުންކުރެވިދާނެ ވަސީލަތްތަކުގެ ގޮތުގައިކަމަށް ޖުޑީޝަލް ސަރވިސްއާއި ޖިއޮގްރަފިކަލް އާދަޔާ ވ. އަދިވެސް މުޅިގޮތުން ގަޒީއްޔާގައި ކަނޑައަޅާފައިވެއެވެ.[6] އެހެންކޮށްދީފައި ބަލާނަމަ، ކޯޓުއޮފް ދިފާއީ ހުކުމަށް ކޯޓުތަކުގެ ކުރުމުގެ ވަސީލަތްތަކުގެ ގޮތުގައެވެ. އެހެންކަމުން، މަޤުސަދުގައި ކޯޓުއޮފް ދިފާއީ ހުކުމަކީ އާދައާ ހިލާފަށް ޤަބޫލުކުރާވާ ހުކުމުގެ ކުރުމަށްވާނަމަ، އެ ހުރި ބަލާގެ މަޤުސަދު ދަށުވާ ސާބިތުކުރެވިދާނެއެވެ.

10\. ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2020/SC-A/40 ގަޟިއްޔާގައި މި މައްސަލައިގައި ފެށި ހިމެނޭ ކޯޓުއޮފް އަހަރު މުއްދަތު މުނިޔު ޖިނާއީ ގޮތަށް ކުރި މައްސަލައެއްކަމެވެ. އެހެންނަމަވެސް އެ ގަޟިއްޔާގައިވާ ހުރިސާއަޔާ މި ގަޟިއްޔާގައި ހިމެނޭ މައްސަލަ މުއްދަތުވެސް ޖިލާސް ސަރވިސްއަށް ރިޢާޔަތް ކުރި ފަހުން، މުއްދަތު މުނިޔު ވީދުވެސް ޖިލާސް ސަރވިސްގެ ބަންދުއްގައި ހުރުމަށް ފަހު ގެއަށް ދޫކޮށްލިފަހުން، އަދި މި މައްސަލައިގެ ދަޢުވާ ކުރިމިނަށް ކޯޓުގައި ކުރުމުގެ ކުރިން، އެ ކޯޓުއަށް އަންގާނެ ޖިނާއީ ގޮތް ކުރުމުގެ ސަބަބުން ކުރި ދަޢުވާއެވެ. ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2020/SC-A/40 ގަޟިއްޔާގައިވެސް ކޯޓުގެ އެއްބަސްވު ދައްކަމަން ޝަރުޢީ ޝަރުއީ ހުކުމާ ދިފާއީވާނެއެވެ. އެހެންނަމަވެސް އެ ގަޟިއްޔާގައި ހުކުބަސް ދިން ދައްކަމާއި މި ގަޟިއްޔާގައި ހުކުބަސް ދިފާއީވާ އެއްބަސްވު ދައްކަމައިޔަ ތަފާތު ދެ މިންކަން ފާހަގަކުރަމެވެ.

<u>ކޯޓުއޮފް ޝަރީޢަތުގެ ޝަރުއީ ޝަރުއީމަކަން ބަރުދަން ނުދެވޭނެކަމަށް ބަހާ ބަހުން</u>

11\. ހައިކޯޓުގެ ނިންމުން އިސްތިއުނާފް ކުރުމުން މުރާޖަޢާ މުނިޔުގެ ފެށުމުން ހުރަހަޅާފައިވާ މައިގަނޑު ސަބަބަކީ މި މައްސަލައިގައި ހުރިގެ ގޮތުގައި ހުރަހެއްނެތި ފުރުޞަތަށް، އެސްކޮޓުނަގިފަ ސާސްކަލް ސަރވިސް ވޯކަރ މިފަދަ ފަރުޢީއަލައި ކޯޓުއޮފް ދައްކަމަން ޝަރުޢީ ހުކުބަސް ބަނާވާ ކޯޓުއޮފް ޝަރީޢަތުގެ ޝަރުއީޝަރުއީމަކަން ކަމަން ވާތީއެވެ. އަދި އަނިޔާ ލިބުން ފެށުމުން ދޭ ހުކުބަސް އާންމު އުޞޫލުގެ

6 ޤާނޫނު ނަންބަރު 4 ގައިވާ މަސްދަރުގެ 46 ވަނަ ޕެރެގްރާފް (ފަނޑިޔާރު ޢުސްމާން އަބްދުއްލަޠީފުގެ ރައުޔު)

ގޮތުން ބަލައިގަންނަ އުއްޞޫލުތަކާއި، ހިޔާރާ އުފެދެންސަޔާ އާންމު އުސޫލުތަކުގެ ގޮތުން ޖިނާއީ މައްސަލަތައް ސާބިތުކުރުމުގައި އިސްތިސްނާއީ ޙާލަތުގައި ފިޔަވާ ބަލައިގަންނަ އުއްޞޫލުން ކަމަށް މުހިއްމުވަނީ މުޤީމުގެ ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ.

12. ކުރިޔަށް ދިޔައިރު ދިފާޢުގެ ބަޔާނުގެ ނުރުވާނެ ކަމަށް މުޙައްމަދު މުޤީމު ބުނި ނަމަވެސް، މިބާވަތުގެ މައްސަލަތަކާއި ސިއްރިއްޔާތުގައި ހިނގާ މައްސަލަތަކާ ކަމަށްވެއި، ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މުޖުރިމުން ހާއްސަ އުސޫލުތަކަށް އަމަލުކުރުމުގެ ގާނޫނު ވެރިކުވެފައިވާ މިފަދަ ގޮތުން ދަރިން އުފާ ދަރިވާގެ މައްސަލަތަކުގައި ހެކިން ބާވަތުގެ ހެކި ހުށަހަޅުއްވާއި، ބަލައިގަންނަ ހެކީގެ މިންގަނޑު ދިއިކުރުމަށްކަން އެ ގާނޫނުގެ މަޤްޞަދަކަށް ބަލާފައިވާ އަދި މިބާވަތުގެ މައްސަލަތަކުގެ ތަބީޢަތުން، މުޅި ދަރިވާ ސާބިތުކުރުން ބޮޑުވެފައިވާ ކުޑަކުއްޖާ ދިފާޢުގެ މަށްޓަކައެވެ.

13. ކުރިންވެސް ފާހަގަކުރެވުނު ގޮތުން، ކުޑަކުއްޖާ ދިފާޢުގެ މައްސަލައިގެ ދުސްތޫރީ ހައްޤާ ކަރުދާސްތައް ބުނުމުގައި، ކުޑަކުއްޖާގެ ހިއަރސޭ އަދާކާ ހިފާވަރު ޔޫނިފޯމްކޮށް ހިއަރސޭއިގެ ބެލުމުގެ ކަރުދާސްތައް ބުނުމުގައި ކުއްޖާގެ ހިއަރސޭ އެވިޑެންސް އެޑްމިސިބިލިޓީ ބެލެވިދާނެއެވެ. އަދި ސާކްޝީ އުޅުނު ފަރާތުގެ އަޑުއީވާއި އަމަލުތަކާއި، ކުއްޖާގެ އުޅުން ހުރިގޮތް މައްސަލައާއި، ކުއްޖާ މުއްތަހަމުދާނޭ ގޮތުން ޝަކުވާކުރުމުގައި އެއްވެސް ނުސިކުނޑިން ޤަބޫލު ބެލިދާނެއެވެ.[7] އަކަށްކަމުން، ކުޑަކުއްޖާ ދިފާޢު ދިފާޢުދިނުމަށް މިބާވަތުގެ މައްސަލަތައް ސާބިތުކުރުމުގައި ދިއާނަތްކުރާ މައިގަނޑު ހެކިކަން އެނގެއެވެ. އަދި ކުޑަކުއްޖާ ދިފާޢުދިނުމަށް އެ މާއްދާގައި ބެނގަޔާ ހެދި ފޯރިގާއިން ކަރުދާސްތައްގަނޑު މިބާވަތުގެ މައްސަލަތައް ސާބިތުކުރަން ފުދެއެވެ.

ހިއަރސޭ އެވިޑެންސް އެޑްމިސިބިލިޓީ ބެލުން

14. މި މައްސަލައިގައި ކުއްޖާ 22 ފެބްރުއަރީ 2014 ގައި ދިފާޢުގެ ބައްޔަށްގައި 2011 ވަނަ އަހަރުން ފެށިގެން ކުއްޖާ އުޅެނީ ދަރަބާރު ގޭގައި، ގއ. ކަނޑުހުޅުދޫ/ ވިލާ ގޭގެކަމުގައި، ކުއްޖާ ނިދަނީ

---

7 އިސްވެ ބަޔާންވެދު މަސްދަރު (މީގެ ފަހުން "އބމ") ގެ 49 ވަނަ ޞަފްޙާއާ

މަންމަ އުޅޭ ކޯޓަރިއާ ގުޅިގެން ހުންނަ ކޯޓަރީގައި ވަކިން ކަމަށާއި، 2008 ވަނަ އަހަރު ކުއްޖާގެ އުމުރުން ގާތްގަނޑަކަށް 06 އަހަރުގައި ގއ. ކަނޑުހުޅުދޫ / އިވްނިންގްސަން، ގޭގައި އުޅުނުއިރު އެއްދުވަހު ދަރުމަގެ ފިރިމީހާ ނިޔާޒުރުދު، ކުއްޖާގެ ގައިގައި އަތްލައި ޖިންސީ ގޯނާކުރި ގޮތުގެ ތަފްސީލު ކިޔައިދީފައިވެއެވެ. ދަރުމަގެ ފިރިމީހާ އޭނާ ދުވަސްވަމުން އެއް އަހަރު ވަންދެން ކުއްޖާއަށް ޖިންސީ ގޯނާކޮށްފައިވެއެވެ. އަދި މި ވާހަކަ އެއްވެސް މީހެއް ކައިރީ ނުދައްކާން ކަމަށް ކުއްޖާ ބުނެފައިވެއެވެ. އަދި ކުއްޖާގެ އުމުރުން 08 އަހަރުގައި ގއ. ކަނޑުހުޅުދޫ / ފިރިއައްސޯރި ގޭގައި އުޅުނިކޮށް އެއްދުވަހަކު ހަވީރު ވަގުތެއްގައި ގއ. މާމެންދޫ، ސްކޫލު ކުއްޖާއަށް ކުރި ޖިންސީ ގޯނާގެ ތަފްސީލު ކިޔައިދީފައިވެއެވެ. މި މީހާ ވެސް ތަފާތު އެކި ފަހަރު މަތިން ކުއްޖާއާ އެކު ޖިންސީ ގުޅުން ހިންގާފައިވާ ކަމަށް ކުއްޖާ ބުނެފައިވެއެވެ.

15. 2011 ވަނަ އަހަރުގެ ތެރޭގައި ކުއްޖާ "މިޖާ" ގޭގައި އުޅުމުން ދަރިކޮން އެއްޗަ ހާދިމްސީ މީހަކާ ކުއްޖާއާ ބޭނުމީ ކަމަށް ކުއްޖާ ބުނެފައިވެއެވެ. ޕޯރުނާ ބަލާލިއިރު ހެދުން މަތިން ކުއްޖާގެ އުރަމަތީގައި މުބައްމަދު މޮނިރު ހިފައިގެން ހުރިކަމަށާއި، ކުއްޖާ ހަރާއްތަވާން އުޅުމުން ހަމަހިންގާވާ މަޖެން އޮތުމަތާއި، އެކަމުގެ ފައިދާ ފަހުން ކުރާށް ބަހަން ކަމަށް ކުއްޖާ ބުނެފައިވެއެވެ. އަދި މުބައްމަދު މޮނިރު ކަށްތަދް ކުރާގޮތުގެ ވާހަކަ އެއްވެސް މީހެއް ކައިރީ ނުދައްކާނަމަ ބަހަންކަމަށްގައި، ނަމަވެސް އެކަންތައް ނުހުރިދަން މުބައްމަދު މޮނިރު ގައިގައި އަތްލައިގެން ކުއްޖާގެ ހިމުނު ކަމަށްވާނެ ކަމަށްވިއިރު، މަތީ ދައްކަމުން ކުއްޖާ ހިފައިގެން ހުރި ޖެހިފައި ވަކިވެރިޔާ އަތްކޮޅުވައި މުބައްމަދު މޮނިރުގެ އިސްކުރި ކުއްޖާގެ ކުރިމަތީ ހަވާލުކޮށް ގައިގެ އެކަމަށްމަތީ ހިފާލުމުން ދޮށް ކަމަށް ބުނެފައިވެއެވެ. އެހެނީ ހަތަރުކަމަށް 4 ރޭ މުބައްމަދު މޮނިރު ކުއްޖާއާމެދު އެހެނީ ކަމަށްވެއްޖެ ކަމަށް ބުނެފައިވެއެވެ. އެއަށްފަހު 2014 ވަނަ އަހަރުގެ ސްކޫލް ހުކުރު ހަވީރުގެ ވަގުތު، އެއް ރޭ ކޮޅަ ކުއްޖާއާ އެކު މުބައްމަދު މޮނިރު ޖިންސީ ގުޅުން ހިންގި ކަމަށް ކުއްޖާ ބުނެފައިވެއެވެ. އަދި އެރޭގެ ހާދިސާ ވަރަށް ތަފްސީލުކޮށް ކުއްޖާ ތަފްޞީލުކޮށް ކިޔައި ދީފައިވެއެވެ.

16. 2014 ފެބްރުވަރީ 19 ވަނަ ދުވަހުގެ ރޭއާ ހަމައަށް ގާތްގަނޑަކަށް 10 ޖަހަކަން ފަހަރު މުޙައްމަދު މުނީރު ކުއްޖާއާއެކު ޖިންސީ ގުޅުން ހިންގާފައިވާ ކަމަށް ކުއްޖާ ބުނެފައިވެއެވެ. އަދި މި ވާހަކަތައް ކުއްޖާ އެއްވެސް މީހެއް ގާތުގައި ނުދެއްކީ ކުއްޖާ ބިރުގަންނާތީ ކަމަށާއި، މި ވާހަކަތައް ދެއްކުމުން މަންމަ ކުއްޖާ ދެކެ ރުޅިއައިސްގަންނާނެތީ ކަމަށެވެ. މި ވާހަކަތައް ހިއްސާކުރީ ހުދުމަހަކަށް ބައެއް ވާހަކަތައް ކުއްޖާގެ ދައްތައަށް ކިޔައިދީފައިވާނެ ކަމަށާއި، އަދި ދައްތައަށް ކިޔައިދިން ފަހުން 2014 ފެބްރުވަރީ 20 ވަނަ ދުވަހުގެ ވަގުތެއްގައި ކުއްޖާގެ ގެސްޓުގައި ކުއްޖާއާމެދު މުޙައްމަދު މުނީރު ކުރި ކަންތަކާ ބެހޭގޮތުން ސުވާލުކުރުމުން އެ ކަންތަކަކީ މުޙައްމަދު މުނީރު ކުރި ކަންތައް ކަމަށް ދެން ދުވަހަކުވެސް ނުކުރާނެ ކަމަށް މުޙައްމަދު މުނީރު ބުނެފައިވާ ކަމަށް ބުނެފައިވެއެވެ. ކުއްޖާއަށް މައްސަލަ ކަންތައް އެންމެ ފުރަތަމަ ޖެހުނީ 2014 ޖަނަވަރީމަސް ތެރޭގައި ކަމަށް ކުއްޖާ ބުނެފައިވެއެވެ.

17. ކުއްޖާގެ ހެކިބަހަށް ބަލާއިރު، ކުއްޖާގެ އުމުރުން އެންމެ 6 (ހައެއް) އަހަރުން ފެށިގެން ކުއްޖާއަކީ ތަފާތު އެކި މީހުންގެ ޖިންސީ ޝިކާރައަކަށްވެފައިވާ ކުއްޖެއްކަން ފާހަގަކުރެވެއެވެ. މުޙައްމަދު މުނީރު ކުއްޖާއާމެދު އަމަލުތަކެއްކޮށްފައިވާ ގޮތް ކުއްޖާ ހާމަކުރައްވާފައިވެސް ވަރަށް ތަފްސީލުކޮށްދެއެވެ. އެކި ހާދިސާތައް ހާމަކުރުމުގައި އެކި ތަފްސީލު ދީފައިވެއެވެ. އެގޮތުން، މުޙައްމަދު މުނީރު އެންމެ ފުރަތަމަ ކުއްޖާއަށް ޖިންސީ ގޯނާ ކުރަން ފެށިއިރު މުޙައްމަދު މުނީރު ކުއްޖާގެ ގޮތަށްވަންތަކުގައި ހިފައި އިނދެގެން ކޮއްޓާ ހަދާ ވާހަކަ ކުއްޖާ ހާމަކޮށްދީފައިވެއެވެ. އަދި 2014 ވަނަ އަހަރުގެ ގ ސްކޫލު ހުޅުވުން ހަފްތާއާ ހަމައަށް ހަފްތާއަކު 4 ދުވަހު ކުޑަކުއްޖާއަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ ވާހަކަ ކުއްޖާ ބުނެފައިވެއެވެ. އަދި އޭގެ ފަހުން 2014 ވަނަ އަހަރު ސްކޫލު ހުޅުވުން ހަފްތާގެ ފަހުން އެއްކޮ ޖިންސީ ގުޅުން ހިންގަން ފެށިގޮތައި، އެފަހުން އޭނާ ސިފައިސިޔާކޮށް މުޙައްމަދު މުނީރު ކުއްޖާ ކަމުގައިކަން ކުއްޖާ ހާމަކުރައްވާފައިވެއެވެ.

18. އުމުރުން 12 އަހަރުގެ ކުޑަ ކުއްޖެއް ޢާއްމުގެ މަންމަ އިނދުގެން އުޅޭ މީހާ ބައި ގޮތުން ހަޖެ ހުރިހާ ވާހަކަތައް ދައްކަންޖެހޭ އެއްވެސް ސަބަބެއް ހުރުހިޅައިނުވާ. ކުއްޖާގެ ބަޔާނުން ކަން ހިނގާ ދިޔަ ގޮތް ހާމައި ދީފައިވާ އެ އުމުރުގެ ކުއްޖަކަށް ނުވާ ތަފްސީލުތަކެވެ.

ހެކިބަސް ބޫރުފުރުން އެއްގޮތްވޭތޯ ބެލުން

19. ކުއްޖާ ހިތައިދިން ހިތައިދިނުމާއި، އޭނާ އުފަން މީހުންނަށް ހިތައިދިޔުމާ ހިތައިދިނުންތަކަށް ބަލާއިރު، މި މައްސަލައާ ގުޅިގެން ކުއްޖާގެ ދަރުމަ ކްރިމިނަލް ކޯޓުގައި ދިފާޢުއާ ބަޔާންގައި[8] ބުނެފައިވާ ކުޑަކުއްޖާއަކީ އެއްބަނޑު ކޮއްކޮ ކަމަށާއި، ދެން ބައްޕަ ކުއްޖާއާ ބެހުން ފަދަ ކުޑަކުއްޖާ ބުނެފައިވާ ކަމަށާއި، ކުޑަކުއްޖާ އަދިސާ ވަރަށް ބޮޑު ފަދަކަމެއް ދައްކަނީވެސް އެބައްޔަ ކަމަށް ބުނި ކަމަށާއި، ކޮން ފަހަކަށްއައި އުނދުން އެ ފަރާތަށް ދައްކާކަން ނުކުރެވޭނެ ކަމަށް ބުނި ކަމަށާއި، ދެން ދައްކަ އާދޭސްކުރުމުން ދޮންބައްޕަ ބުނީ ފަރާތަ ހިތައިދިޔުމާ ކަމަށް ބުނެފައިވެއެވެ. ކޮންމެގޮތަކަށް އުޅުނަސް ކުޑަކުއްޖާގެ ގޮތަށްތަކުގައި ހަމަ އިނގިލި ކޮށްތާ ހަދާ ފަރާތަ ހިތައިދިން ކަމަށް ކުޑަކުއްޖާގެ ދަރުމަ ކްރިމިނަލް ކޯޓުގައި ބުނެފައިވެއެވެ. އަދި ކުޑަކުއްޖާގެ ބަޔާންގައި ތަފްސީލުކޮށް ކޮންފަހަރެއް ހުރި ބަހެއް ކަންކަން ހަމަ އެގޮތަށް ދަރުބައްޔަށް ހިތައިދިން ކަންތައް ފާހަގަކުރެވެއެވެ. މި ފަރާތަ ކުއްޖާ ދައްޔާ ވާލި ކުދިން ދިޔަ މަތީގައިވާ ކަމަށާއި، މި ފާހަގަކުރި މައުލޫމާތުން ހިތައިދިން ވަނީ ބުނެފައިވާ މަޢުލޫމާތު މުޅިން ކައިރި އުފުލުން ފުރަތަމަ އެއްބަސްވުމެއް ކަމަށާއި، އެއް އުޅު (ކުއްޖާގެ ދަރުމަ) ހިއްޕި ބަލަހައްޓައި ދުރުގައި ކަމަށާއި، ކުޑަކުއްޖާ އެކުއް ދޮންބައްޕަ ހާލަތު ބުނީ ބުނާކަމެއް، ދެން ދުވަހަކުން ކަމެއް ނުކުރާނެ ބުނު الله ގަސްދު ހުރެފައި ކަމަކަށް ކުޑަކުއްޖާ ބުނި ކަމަށް ކުއްޖާގެ ދަރުމަ ބުނެފައިވެއެވެ.

20. 24 ފެބްރުއަރީ 2016 ގައި ގއ. ފުލިދޫ އެންމެ ކުރީގެ ކަލޭނަށް ސަރަހައްދު ސޯޝަލް ސަރވިސްގެ ސޯޝަލް ވޯކަރ މިލާމާ ފިހާރި ކުޑަކުއްޖާ ކޮށްދެވޭ ދީފައިވާ ބަޔާންގައި މި މައްސަލައާ ގުޅިގެން ހުށަހެޅުއްވި ކުއްޖާއާ ގުޅޭ ރިޕޯޓު[9] ހަދާފައިވާ މިލާމާ ފިހާރި ކަމަށާއި، އެ ރިޕޯޓުގައިވާ ކުއްޖާއާ ސުވާލުކުރިއިރު ޖަވާބުދިން ގޮތުންކަމަށް ބުނެފައިވެއެވެ. ކުއްޖާއާ ބުނި ރިޕޯޓުގައި އެކި ފަހަރު މަތިން މުޅިއްކަމަށް މުސީބާ ކުއްޖާއަށް ޖިންސީ ގޯނާ ކުރި ގޮތުގެ ތަފްސީލު ހިތައިދީފައިވެއެވެ. ރިޕޯޓުގައިވެސް ކުއްޖާއާ ބެހުން

[8] 30 އޮކްޓޫބަރ 2016 ގައި ދީފައިވާ ބަޔާން
[9] ޑޮކްޓަރު ނަންބަރު 3 ގައި ހުށަހަޅާފައިވާ ރިޕޯޓު

ގޮތް ކަމަށް ބުނެ ދިފާޢުވާ ފަރާތުން ތަޤުރީރުކުރި، ކުއްޖާ ތަޙުޤީޤުގައި ދިފާޢުވާ ބަޔާނާ އެއްގޮތްކަން ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

21. ކުއްޖާއާ ގުޅޭ ރިޕޯޓު މިލާދާ ތަޙްޤީޤުކުރި ކުއްޖާއާ އެކު ވަގުތު ހަރަކާތް އެކި ދުވަސްވަމުން ކަމަށް މިލާދާ ޒިޔާރަ ސަރުދާރުގެ މަޝްވަރާގައި ބުނެފައިވެއެވެ. އެގޮތުން، ކުއްޖާއަށް ރައްކާތެރި މަރުކަޒު ނުލިބުނުތާ، 2014 ވަނަ އަހަރުގެ ފެބުރުއަރީ މަހުގެ 1 ހަފްތާ ކުއްޖާއާއެކު މިލާދާ ޒިޔާރަ ހުރީ ގއ. ގެމަނަފުށީގައި ކުއްޖާގެ ހަރަކާތް ކުރަމުން ކަމަށާއި، 2014 ވަނަ އަހަރުގެ ފެބުރުއަރީ މަހުގެ އެއްވަނަ ހަފްތާވަނީ ކުއްޖާއާ އެކު ވަގުތު ހުރިހާކަން އެކި ފަހަރު މަރުން ކުއްޖާއާ ފަރާތަ ދައްކަމުން ކަމަށް މިލާދާ ޒިޔާރަ ބުނެފައިވެއެވެ.

22. ފުރިހަމަ އަށްޗެ ރިޕޯޓުކަން ސަރުކާރުން ސޮންބަރަން ފާހަގަކުރެވުނު ކަންތައްތަކުގެ ތެރޭގައި، މި ވާހަކަތައް ކިޔައިދިނުމަށް ކުއްޖާ ވަރަށް ބިރުގަތް، ހުސްފަހަރު، އުދަނގޫފަހަރު ވަގުތު ނެތި ކަމަށާއި، މި ވާހަކަތައް ކިޔަން ކިޔައި ނުދިނީ ބިރުން ކަމަށާއި، އަދި އޭނާ މަންމަ ތުއްތުކުއްޖެއް ދާނެ ކަމަށް ބާރުއަޅައި ފާހަގަކުރެއެވެ. ދިވެ މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި އޭނާ މީހުންގެ ފަރާތުން އަނިޔާ ލިބުނު ކުއްޖާ ހިތި ނަފްސާނީ ގޮތުން ބިރުގަންނަވަރަށް، ކުއްޖާގެ ކިބައިން ފެނުނު އަސަރުތަކުން ފާހަގަކުރެވޭ ކަމަށް ފާހަގަކުރެއެވެ. އަދި ކުއްޖާ މި ވާހަކަތައް ދެއްކުމުން، އެއްބަސްނުވުން ކުއްޖާ ދޫކޮށް ދިޔަގޮތް ތަފާތު، އެއްބަސްނުވުމުގެ މަޢާމަލާތް ފަރާތުން ކިޔަމަންތެރިކަމާ ކުއްޖާ އަމިއްލައަށް ގެއްލުންކަރަދަން ފެންނަ އެ ރިޕޯޓުގައި ބާރުއަޅައިފައެވެ.

23. ކުއްޖާގެ ދައްތަމަކަން ހިތައިދިން ވާހަކަތަކަށް ފުރި މާ ތަފްސީލުކޮށް މިފަދަ ފިޔަވަޅަށް ކުއްޖާ ވާހަކަ ހިތައިދިނުމެވެ. ކުއްޖާގެ ދައްތަމަކަން ވާހަކަ ހިތައިދިނުމާ ކުރެ އިރުކޮޅުގެ ތެރޭގައި ދައްތަ ގޮސް މަންމައަށް އެ ވާހަކަ ހިތައިދިނެވެ. އަދި މަންމަ މުބާރަކު މުނީރު ގާތު އެކަމާ ގުޅިގެން ސުވާލުކުރިއެވެ. އެސިސްޓެންޓް ސޯޝަލް ވަރުކަރު ސޯޝަލް މިފަދަ ފިޔަވަޅަށް ވާހަކަ ހިތައިދިނުމެއް ކުއްޖާ ދިރިއުޅޭ ގެއަށް ދަތުރު ކުރެއްވި ހަބަރު ގެނައުމުގައި، ހަމަ އެކަނި ކުއްޖާއާ މިފަދަ ފިޔަވަޅު

ހަޟާނާއެއް ވާންދެން އެ ރަނގަޅު ވަގުތު ހަވާލުކުރެއްވުމެވެ. އެހެންކަމުން، ކުއްޖާގެ އުމުރުން 6 އަހަރުން ފުރިގެން ތަރައްޤީވެ ކުރަމުން ދިޔަ ޖިންސީ ގޮތުގެ ވަރަކަށް، ކުއްޖާއަށް ރައްކާތެރިކަމަށް އިހުސާސްކުރާ މާޙައުލެއްގައި، ބެލެހެއްޓެވުމަށް ނިޒާމުކުރުމާއި ބެލެނިވެރިކަމުގެ ފުރުޞަތު ލިބިގެން، އެ ރަނގަޅި ކުއްޖާއާ މުއާމަލާތްކުރި ފަރާތްތަކަށް އެ އަނިޔާތަކުގެ އިތުރު ތަފްސީލު ހާމަކުރެވިފައިވާކަން ބޭނުންވެއެވެ.

24. މި މައްސަލަ އެންމެ ފުރަތަމަ ހުށަހެޅުނީ ގއ. ގެމަނަފުށީ ޝަރީޢަތްކޯޓުގައި ކަމަށާއި، ތަރިކަ ފުރަތަމަ އެހި މައްސަލަ އަރިހުގައި ކަމަށް ދުށަހެޅި ބަޔާން ތަކެއް ދެކެވިފައިވެއެވެ. މި މައްސަލަ ތަފްޞީލުކޮށް އަރި ހަށަހެޅި ބަޔާން ސަރަޙައްދު މުޖުތަމަޢު ނަފްސާނީ ގޮތުން، މި މައްސަލަ ހުށަހެޅި ކުޅުދުއްވަނީ ދަރިފުޅު ޖިސްމާނީ ގޮތުން، ފުރުޞަތުގެ ތަފްޞީލު ކުއްޖާ ހާލަތަށް ގޮތުގެ ރަނގަޅުގެ ކުއްޖާ ތަރައްޤީ ވަނީ ގއ. ކަނޑުހުޅުދޫ / ވިލާ، ގާގެ ހަމަޔަށް، އެ ގާގައި އުޅުމުން ތަރައްޤީ މުޅިއަމިއްލަ ގޮތުގެ ކުއްޖާގެ މަސްލަހަތު ކުޅަދާނަ ކަމަށް، އެކުއްޖާއާ އުޅޭ މުޅިއަމިއްލަ ގޮތުގެ ކުޅަދާނަ މަސްލަ ހަމަޔަށް، އަހަރު ކުޑަކުދިން ކުޅަދާނަ ކަމަށް، އުޅުމުގެ ކުޑަކުދިން ފުރުޞަތު އަސާސީ ކުޑަކުދިން ބޭނުމަށް ކަމަށް، ކުއްޖާއަށް ބާރުލުން ވޭތުވެދިޔަ ކާލުވެފައި ދިވެހި އާއިލާ ހަވާލުކުރެވޭ އެކި ތަފާތު ގޮތްގޮތުގައި އަޅާލާ ހަމަ ކަމަށް، ބަލާފައިވާ މުޅިއަމިއްލަ ގޮތުގެ ކުއްޖާގެ ގައިގެ އެކި ތަފާތު ގޮތްގޮތުގައި އަޅާލަނީ ކަމަށް، އެގޮތުން މުޅިއަމިއްލަ ގޮތުގެ ޖިންސީ އެދުން ފުރިހަ، ކުއްޖާއާއި ޖިންސީގޮތުން ލިބުނު ހިންގާފައިވާކަން ބެލި ކުއްޖާ ތަފްޞީލުކަން ބަޔާންކުރައްވާފައިވާކަމަށް ނާދިރު ކޯޓުން ތަފްސީލުކޮށް ބަޔާނީ ހުށަހެޅި ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލިހުގައި ދެންނެވިފައިވެއެވެ. އަދި މި ވާހަކަ ނުދެއްކުމަށް މުޅިއަމިއްލަ ގޮތުން ކުއްޖާއަށް ބިރު ދައްކާ ކަމަށް ދެންނެވިފައިވެއެވެ. އެހެންވެ ފުރުޞަތުގެ ބަދަލުގެ ދަރަނި ގެންގޮސް އިދާރާ ކުއްޖާ ހުރި ބަދަން ކަމަށް ހުށަހެޅި ތަފްޞީލު އަރި ހަށަހެޅި އިތުރަށް ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ.

25. މި މައްސަލައާ ގުޅިގެން ކުއްޖާގެ ފޮރެންސިކް ރިޕޯޓް ތައްޔާރުކޮށްފައިވަނީ 21 ފެބްރުއަރީ 2014 ގައެވެ.[10] ކުއްޖާގެ ފޮރެންސިކް ރިޕޯޓުގެ ސިއްރީ ތަފްސީލު ނުވަތަ ހިސްޓްރީގައި ކުއްޖާގެ މަޢުލޫމާތު ނަގާފައިވަނީ ފުލުހު އެންޑް ޗިލްޑްރަން ސަރވިސް ސެންޓަރުގެ މީހާގެ ހާޒިރުގައިކަމާއި، އުމުރުން 6 (ހައެއް) އަހަރުން ފުރިގެން އުޅި މީހުންނާއި ޖިންސީ އަމަލު ހިންގުމުގައި ބައިވެރިވާކަން ކުއްޖާ ބުނެފައިވާ ކަމަށާއި، އޭނާ ބައެއް މީހުންގެ ނަންތައް ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަމަށާއި، އެއީ ޝާހިދު، ނިޔާޒު، ސިރާޖު އަދި ދޮންބެއްޔާ ކަމަށާއި، ދޮން ބެއްޔާ ފިޔަވައި އެހެންމީހުންނާއި ޖިންސީ ގުޅުން ހިންގާފައިވާ ކަމަށް ކުއްޖާ ބުނެފައިވާ ކަމަށާއި، ދޮންބެއްޔާ އާއާގެ އުޅަމުންދިޔައީ ކުރިމަތިފަރާތުގައި އަންހެނަކާއި ބޭއް އަދި ކުރިމަތީ ފަރާތަށް އިނގިލި ކޮށްފައިވާ ކަމަށާއި އަދި ދޮންބެއްޔާގެ ކޮޓަރި ދަރިފޮދިން އެގޮތަށް ކޮށްފައިވާ ކަމަށް ބުނެފައިވާ ކަމަށް އޮތުމެވެ. އަދި މި މައްސަލައިގައި އާދަމާ ޒާހިރު އިބުރާ ކަލޯގެ ގޮތުގައި ކުއްޖާގެ ބިކަރު ކަނޑައެޅިގެން ގޮސްފައިވާކަމާއި ކުރިމަތީ ފަރާތުން ދިޔާ ތަކެތި ފުންފައިވާ ކަމާއި އަދި ކުރިމަތީ ފަރާތުން ދިޔާ ވަރަށް އޮތިފައި އަދި ހަލާކުވެފައިވާ ކަމަށް އެ ރިޕޯޓުގައި ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ. އަދި ކުއްޖާއަށް ޖިންސީ ހާނީއްކަ ލިބިފައިވާކަން ޑައިގްނޯސްކޮށްފައިވެއެވެ.

26. ފޮރެންސިކް ރިޕޯޓުގައި އުމުރުން 6 އަހަރުން ފުރިގެން އުޅި މީހުންނާ ޖިންސީ ގުޅުން ހިންގުމުގައި ބައިވެރިވެފައިވާ ކަމަށް ފާހަގަކޮށްފައިވާ ކަމަށާއި، މީގެ އިތުރުން، ކުއްޖާއަށް ޖިންސީ ގޯނާކޮށްގެން ކުއްޖާގެ ބޭބޭގެ މައްސަލަ ފުލުސް ކުރި ސާބިތުވެފައިވާ ކަމަށާއި އެހެންކަމުން، ރިޕޯޓުން ފާހަގަވާން ހުރި ކަންކަމަކީ ދުރުގަ ކުރިކަމަށް ދައްކަވާފައިވެސް ޖިންސީ އަމަލު ހިނގިކަމުގެ މައްސަލަ އެކަށީގެންވާ ސަބަބެއްކަމުގައި ގެނެވިފައިވާ އެއް ހެއްކެއް ނުވެ ކަމަށް ދުރައްލަތު ދުވަހުގެ ފެނުމެވެ.

27. ކުއްޖާގެ ފޮރެންސިކް ރިޕޯޓުގެ ބޭނުމަކީ ކުއްޖާއަށް ޖިންސީ އަނިޔާއެއް ލިބިފައިވާކަން ދެނެގަތުމެވެ. އެގޮތުން ފޮރެންސިކް ޗެކަޕް ރިޕޯޓުން މައިގަނޑު ދެ ކަމެއް އަންގައިދެއެވެ. ފުރަތަމަ ކަމަކީ، ސިއްރު މާރިދުއަން ކިޔައިދީފައިވާ ބަޔާންކުރުމުން އެފަރާތަކަށް ރިސްކެއް ފާހަގަކުރުވާ ކަންކަން

[10] ޑޮކިއުމަންޓް ނަންބަރު 2 ގައިވާ ރިޕޯޓު

(observations) ބަޔާނުކުރުމެވެ. ދެވަނަ ކަމަކަށް ރިޕޯޓުގައި ބަޔާނުކުރަނީ ސިއްހީ މާހިރުގެ ރައުޔު (expert opinion) އެވެ. އަދި ކުއްޖާއަށް ޖިނސީ އަނިޔާއެއް ލިބިފައިވާކަން މެޑިކަލް ރިޕޯޓުން ދައްކާނަމަ އެއީ ކުއްޖާ ބުނާ ބުނުމަށް ބާރު ލިބިދޭ ވަސީލަތެއްކަން ކުޑަކުދިންނަށް ޖިނސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނާމެދު ޝަރީޢަ އުސޫލުތަކަކަށް އަމަލުކުރުމުގެ ޤާނޫނުގެ 47 ވަނަ މާއްދާގެ ބޭނުމަށް ފެނެއެވެ.

28. ކުއްޖާގެ މެޑިކަލް ރިޕޯޓް ހެދިފައިވަނީ 21 ފެބުރުއަރީ 2014 ގައެވެ. މުޙައްމަދު މުނީރު ކުއްޖާ އެންމެ ފަހުން ޢަމަލުކޮށްފައިވަނީ 19 ފެބުރުއަރީ 2014 ގައި ކަމަށް ބަޔާންތަކުން އެނގެއެވެ. އެހެންކަމުން، މެޑިކަލް ރިޕޯޓް ތައްޔާރުކޮށްފައިވަނީ ކުއްޖާއަށް ސިލްސިލާކޮށް ޖިނސީ އަނިޔާދެމުން އައިސް، ކުއްޖާއަށް އެންމެ ފަހުން އަނިޔާ ދިނީ ތާރީޚުގެ 1 ދުވަސް ފަހުންނެވެ. މެޑިކަލް ރިޕޯޓުގައި ކުއްޖާގެ ބިކަރު ކަނޑައިގެން ގޮސްފައިވާކަމާއި ކުރިމަތިފަރާތުން ދިޔާ ތަކެތި ފެނިފައިވާ ކަމާއި އަދި ކުރިމަތީ ފަރާތް ދޮރާ ދިމާވުން ވަކި އެގުޅި އަދި ހަލާކުވެފައިވާ ކަމަށް ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ. ވަކިއެއް ހަލާކުވެފައިވާ ކަމަށް ފާހަގަކޮށްފައިވުމުން މިއީ ފަހުން ހިޔުން އަދި އަނިޔާއެއް ކަމަށް ދެކެވުނުކަމަށްވެއެވެ. އަދި ކުއްޖާއަށް މުޙައްމަދު މުނީރު ޖިނސީ އަނިޔާކުރަމުން އައިސްފައިވަނީ 2011 އިން ފެށިގެން ކަމަށް ކުއްޖާ ބުނާއިރު، އަދި 2014 ފެބުރުއަރީ މަހުގެ އެކި ދުވަސްތަކުގައި ތަކުރާރުކޮށް ޖިނސީ އަނިޔާ ކުރަމުން އައިސްފައިވާ ކަމަށް ކުއްޖާ ހެކިބަޔާނުގައިވާ ހެކިބަޔާނާ، މެޑިކަލް ރިޕޯޓުން ފާހަގަވާން މިހުރި ކަންކަމާއި ގުޅިފައިވެއެވެ. އެހެންކަމުން، މުޙައްމަދު މުނީރު ކުއްޖާއާމެދު ޖިނސީ އަނިޔާކުރިކަމަށް ކުއްޖާ ބުނާ ބުނުމަށް ކުއްޖާގެ މެޑިކަލް ރިޕޯޓުން އިތުރަށް ބާރު ލިބިއެވެ.

29. މުޙައްމަދު މުނީރު ކުއްޖާއަށް ޖިނސީ އަނިޔާކުރިކަން ބުނާ ކުއްޖާ ވަރަށް ތަފްސީލުކޮށް ހެކިބަޔާނުގައި ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ. އަދި ކުއްޖާއާމެދު މުޙައްމަދު މުނީރު ކަންތައް ކުރިގޮތުގެ ތަފްސީލު ކުއްޖާ ހެކިބަޔާނުގައި، ބޭނުންކޮށްފައިވާ އިބާރާތަށް ބަލާއިރު މިއީ ކުއްޖާއާމެދު މި ކަންތައް ހަމަ ހަޤީޤަތުގައި ހިނގައިފައިވާނަމަ، ބޭނުންކުރާނެ ފަދަ އިބާރާތްތަކެއް ކަމަށް ދެކެވުނުކަމަށްވެއެވެ.

އެގޮތުން ކުއްޖާއާމެދު މުޙައްމަދު މުނީރު ޖިންސީ އަމަލު ހިންގިގޮތުގެ ތަފުސީލު އަކުރުން އަކުރަށް ކިޔައިދީފައިވާތީ މި ކަމަށް ބާރުލިބެއެވެ.

30. މީގެ އިތުރުން މުޙައްމަދު މުނީރު މި މައްސަލައިގެ ތަޙުޤީޤަށް ދީފައިވާ ބަޔާނުގައި، ކުއްޖާއަށް ޖިންސީ ގޯނާކޮށްފައި ނުވާނެ ކަމަށް ބުނި ނަމަވެސް، އެއް ދުވަހެއްގެ ހަވީރުން 5.45 ކަށް ހާއިރު ކުއްޖާގެ މަންމަ ގދ. ގައްދޫއަށް ފުރުވާލެވުމަށްފަހު، ކުއްޖާ ނިދާފައި އޮތުމުން ކުއްޖާއަށް ގޮވަމުންގޮސްބަލާއި ކުއްޖާގެ ފޫޅުގެ މަސްގަނޑުގައި މަޑުމަޑުން އަތް ފިރުމާ ޖެހުމަކަށްފަދަ ތަދުވުމަކަށް ބޭނުމަކަށްފަދަ، މުޙައްމަދު މުނީރު ދިޔައީ އަމިއްލަމައްޗަށް ކަމަށް ބުނެފައިވެއެވެ.

31. މިކަމާ ގުޅޭ ގޮތުން ކުރިމަތިލާ ކުޅޭގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި މުޙައްމަދު މުނީރު ވާހަކަ ދައްކާފައި ނުވާކަން ފާހަގަކުރަމެވެ. އެހެންނަމަވެސް މުޙައްމަދު މުނީރު ދީފައިވާ މި ބަޔާނުގައި، ކުޑަކުއްޖާ ދައްކާފައިވާ ވާހަކަތަކާ ދިމާވާކަން ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

32. މި މައްސަލައިގައި ކުއްޖާގެ ދައްތައާއި ސްކޫލް ވޯކަރ މިލްމާ ފުރީޝާއި ޒީނިސް ޝާނާސް ކަބީރަށް އަޑު ދިއްލާ ދައްތައާއި ވޯކަރާކާއި، ކުއްޖާ ކިޔައިދީފައިވާ ކިޔައިދިނުމާ ދާ ބޭ ފުރުއްސުންތަކެއް ނެތެވެ. އެހެންކަމުން، ކުއްޖާގެ ހިތަށް ބޯދުފުރުސަތު އެއްގޮތަކަށް ބަލަންޖެހެއެވެ. އަދި ކުއްޖާ ދައްތައާއި ވޯކަރާކަށް ކުއްޖާގެ މެޓާލިޓީގެ ރިޕޯޓުން އިތުރަށް ބާރު ލިބިއްޖެއެވެ.

ކުއްޖާ ހަދައިގެން ދައްކާ ވާހަކައެއްކަމަށް ބުނާ ބުނުމާއި ކުއްޖާގެ "އަދުލާފު"

33. ކުއްޖާގެ ހާލަތު ބައްޕަކާ ރިޕޯޓުގައި ކުއްޖާއަށް ދިމާވާ މުއްދަތެއްގެ ތަފާތުގައި އެކި މިންވަރުގެ ޙާލަތުން އަނިޔާލިބިފައިވާ ކުއްޖާ ހަދައި ނަފުސާނީ ގޮތުން ބިރުގަނޑު، ކުއްޖާގެ ކިބައިން އަސަރުކޮށްފައިވާ ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ. ނަމަވެސް މި ކަމަކީ ސީދާ މުޙައްމަދު މުނީރު ކުރި އަމަލަކުން ދިމާވެފައިވާ ކަމެއް ކަމަށް ގެނެސްދީފައި ފާހަގަކޮށް ބޭނުންގަޑީގައި ޝަހާދަތު ދެއްވާފައިވާ ކަމަށް މުނީރުގެ ފަރާތުން ދިފާޢުފަރާތުގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގައި ބުނެފައިވެއެވެ.

34. ކުއްޖާގެ ހާލަތު ބަޔާންކުރާ ރިޕޯޓުގައި ކުއްޖާއަށް މުޙައްމަދު މުނީރުގެ ފަރާތުން ޖިންސީ އަނިޔާ ލިބިފައިވާ ކަމަށް ކުއްޖާ ހިތައިރީފައިވާ ކަމަށް އޮތެވެ. އަދި ނަފްސާނީ ގޮތުން އަސަރުކޮށްފައިވާ އެކި މީހުންގެ ފަރާތުން ޖިންސީ އަނިޔާލިބުމުންކަން އެނގެއެވެ. އެހެންކަމުން ކުއްޖާއަށް ޖިންސީ އަނިޔާދިނުން އެއްފަހަރުވީ މުޙައްމަދު މުނީރުކަމަށް ކުއްޖާ ބުނުމާއި، ކުއްޖާއަށް ޖިންސީ އަނިޔާދިނުމުގެ ސަބަބުން ކުއްޖާއަށް ނަފްސާނީގޮތުން އަސަރުކުރުމާއި ގެއްލުންދިނުމެވެ. ކުއްޖާއަށް ނަފްސާނީގޮތުން އަސަރުކުރުމާއި ހަމައެކަނި ވަނީ މިހާރު ޖިންސީ އަނިޔާކޮށްގެންނުވާނެކަން. އެކި މީހުންގެ ފަރާތުން ޖިންސީ އަނިޔާ ލިބިފައިވާތީ، ނަފްސާނީގޮތުން ބޮޑަށް އަސަރުކުރުން އެކަށީގެންވެއެވެ. މުޙައްމަދު މުނީރުގެ ފަރާތުން ޖިންސީ އަނިޔާލިބުމުން ނަފްސާނީގޮތުން އަސަރުކުރުންކަން، ނަފްސާނީގޮތުން އަސަރުކޮށްފައިވަނީ އެކަން މީހުންގެ ފަރާތުން ޖިންސީ އަނިޔާ ލިބުމުންކަމަށް ބެލުމަށް ދަލީލުތަކެއް ނުވެއެވެ. އިތުބާރުކުރެވޭފަދަ ކުރު، އެ މުއްދަތުގައި މިފަދަ ހާދިސާ އަނިޔާތަކާއި ކުއްޖާއަށް ކުރިއަށް ދަރިއްޔާގެ ގެންދިޔަ ކުއްޖާގެ ދޮންބޭބެއާގެ ހިބައިން މި ސަރަހައްދުގައި ބެލުމަށް، ދުވަހުން ދުވަހަށް، އެއް ބާވަތެއް އަނެއް ބާވަތުން، ނިކަމެތި ކުޑަކުއްޖާ ބަދަލުތަކުގައި ހިމެނޭކަމެވެ. އަދި ކުއްޖާގެ މޭގެ އުމުރު ދުވަހުން ނަފްސާނީ ގޮތުން ޖެހުން ވާނެ ކަމެކެވެ.

35. މުޙައްމަދު މުނީރުއާމެދު ކުއްޖާ ވާހަކަ ހަދައިގެން ދައްކާތީ ކަމަށް ބުނި މުޙައްމަދު މުނީރު ސުޕްރީމް ކޯޓުގައި ބުނެފައިވާ، ކުއްޖާ މަންމައާމެދު ދޫރިވެ މަންމަ ދެކެ ބިރުގަތައިސްފައިވާ ކަމަށާއި، މަންމަ ބުނެ އައިސްގާރުނާ މަންމަ ކަންކަން ހިއްސާކުރުމަށް ކުއްޖާ ބިރުގަންނަ ކަމަށް ދިޔައިރުހުރިކަން އެނގެން އޮތްކަމާއި، މިކަންކަން ގެނުވައިދިނީ މުޙައްމަދު މުނީރުކަން އެނގެން އޮތުމުން، މުޙައްމަދު މުނީރުއާބެހޭ ވާހަކަ ދައްކައިގެން ދިޔައީ ކަމުގެ އިހުތިމާލު އޮތްކަމަށެވެ.

36. ކުއްޖާގެ މަންމަދެކެ ކުއްޖާ ބިރު އަންނަނަމަ، އެ ބިރުވެރިކަން މުޙައްމަދު މުނީރުގެ މައްޗަށް ޖެހިގެންދާ ގޮތް މުޙައްމަދު މުނީރަށް ބަދަލުވެދާނެއެވެ. އަދި ކުއްޖާ މުޙައްމަދު މުނީރުއާމެދު ހިތްހަމަ ނުޖެހުނީ ކުއްޖާގެ ބައްޕައާއި މަންމަ ވަރިވެފައިވުމުން، ކުއްޖާގެ މަންމަ މުޙައްމަދު މުނީރާ ކައިވެނި ކުރުމުންކަމަށް މުޙައްމަދު މުނީރު ބުނި ނަމަވެސް، 2011 ވަނަ އަހަރުން ފެށިގެން ކުއްޖާގެ އުމުރުން 9 އަހަރުން

ފިރިހެން މުޖުތަމަޢު މުސްލިމު ކުއްޖާއަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރުމުގެ ކަމަށް ކުއްޖާ ބަލިކަށިވެފައެވެ. މުޖުތަމަޢު މުސްލިމު ކުއްޖާގެ މަސްލަހަތާ ކަޑައިނުލާ ކުރުމުން އެކަމާ ކުއްޖާ ރުޅި އަނގަނގައި ދޮށްބެއްޖެގެ ގޯތި ދިރިއުޅުމާ 3 އަހަރަށްވުރެ ގިނަ ދުވަސްވީ ފަހުންކަމަށް ޝަކުވާއެއް ނުކުރެވުނެވެ. އަދި ކުއްޖާއަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރި ކަމަށް ކުއްޖާ ބުނާ ތާރީޚުގެ އެއް ދުވަސް ފަހުން ހަދާފައި ވާ މެޑިކަލް ރިޕޯޓުގައި، ކުއްޖާގެ ކުރިމަތިފަރާތުގައި ދަތި ފަހުން ވަކިއަކައި، އުނގުލުވާ އަނިޔާތަކެއް ހުރިކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާތީ، ކުއްޖާ ބުނާ ފަދައިން ހަމަ ހާދިސާގެ ފަހުން ވިދާޅުވާގޮތް ހުރިކަމަށް ގޮތަކަށް ހިނގާފައިވާ ކަމެއްކަމަށް ދެކޭ ކަމެވެ. މިގޮތުން، ކުއްޖާ މުޖުތަމަޢު މުސްލިމު ދޭހު ކުރި އަނގަނގަކަން ސާބިތުކުރެވޭ ހެކިތަކެއް ބައިވެރިވާކަން ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

37. ކުއްޖާ މި ވާހަކަތައް ދައްކަމުން، އެހެންމީހުން ކުއްޖާއާ ދޭތެރޭ ދުވަސްތަކުގެ ތަފާސީލު، އެހެންމީހުންގެ ގަޑިތަކާއި ފުރައްސާރަ ކުރިމަތިވެފައިވަނީ ކުއްޖާ އަމިއްލައަށް ގެންގުޅުނުކަމަށް ފުރަތަމަ އެންމެ ކުޑަކުދިން ސަރަހައްދުގެ ރިޕޯޓުގައި ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ. އެހެންކަމުން، މި ކަމުގެ ސަބަބުން ކުއްޖާއާ ދޭތެރޭ މީހުން ދުވަސް ގޮތުގައި ކުއްޖާ ވިސްނާކަން އެނގެއެވެ. އަދި މިވާހަކަތައް މި ދުވަސްވީ ކުއްޖާގެ ދޮންބެއްޖެއާގައި ކަމަށް ވާތީ، މި ވާހަކަތައް ހިނގައިދިޔަކަން ކުއްޖާ ޖެހިގެންވާކަން ކުއްޖާ މިވާހަކަތައް ކުރިން ހިނގައި ނުދިނީ ބުނުން ކަމަށާއި، މަސްލަ ކުރިއެއްސާދެކޭވަކަން ކުއްޖާއާ ގުޅޭ ރިޕޯޓްގައި ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ. އަދި ފުރުޞަތެއް ވެސް ކުއްޖާ ބުނެފައިވާ އެއްވެސް ނުބުނެވި ބުނުން ކަމަށެވެ. މިކަންކަމަށް ކުއްޖާއާގެ ޖިންސީ އަނިޔާތަކާއި މި ވާހަކަތައް ސިއްރުކުރަން ހުކުމެއް މި ވާހަކަ ދައްކާފައި ކުއްޖާގެ ނަފްސު ނިކަމެތި ނަމެ ކަމަށް އިތުރަށް ބާރު ލިބިގެންދާ ކަމެކެވެ.

38. މުޖުތަމަޢު މުސްލިމު ކުއްޖާގެ ދޮންބެއްޖެއެވެ. އަދި ކުއްޖާއާއި އާންމު ގޮތުގައި އެކު މުޖުތަމަޢު މުސްލިމު ދިރިއުޅުން ދިޔައީ އެއް ގެއެއްގައެވެ. އާއިލީ ގުޅުމަކީ ބަލާއިރު ގާތްގުޅުމެކެވެ. މި ފަދަ ގުޅުމެއް އޮތުމަކީ، ކުއްޖާގެ ތިލަވެރިކަމެއް އޮތަކަށް ބޭނުން މުޖުތަމަޢު މުސްލިމުގެ ފަރާތުން މިފަދައިން ބޭނުން ޚިޔާލަ މުޖުތަމަޢު މުސްލިމުއާލާ ކުއްޖާ މިފަދަ ނުލިބިރެކެއް އެންމެނަށް ސިރު ސަބަބެއް ބޭނުންކުރިކަމަށްވެއެވެ. އަދި މިފަދަ ސަބަބެއް އެކަކަށް ސާބިތުކުރަން އެއްވެސް ހެކެއް ކުރިމަތިވާ ފަހަރު ހުރިހާގޮތަކަށް ނުވެއެވެ.

39. އެހެންކަމުން، މި މައްސަލައިގައި ހުށަހެޅުނު ހެއްކަށް ރިޢާޔަތްކޮށް މުޙައްމަދު މުނީރުގެ މައްޗަށް ޤާނޫނުއަސާސީގެ 51 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބުނާ އެކަށީގެންވާ ޝައްކެއްނެތް މިންވަރަކަށް ކުށް ސާބިތުވާކަމަށް ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2018/HC-A/234 މައްސަލައިގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ ޤާނޫނީ އުސޫލުތަކާ އެއްގޮތް ކަމަށް އަހުރެން ދެކެމެވެ.

ފަނޑިޔާރު މަހާޒު ޢަލީ ޒާހިރުގެ ރައުޔު

40. މި މައްސަލައިގައި ފަނޑިޔާރު ޑރ. އަޒްމިރަލްޑާ ޒާހިރުގެ ރައުޔާއި އަހުރެން އެއްބަސްވަމެވެ.

ފަނޑިޔާރު ޙުސްނުއްސުޢޫދުގެ ރައުޔު

41. މި މައްސަލައިގައި ފަނޑިޔާރު ޑރ. އަޒްމިރަލްޑާ ޒާހިރުގެ ރައުޔާއި އަހުރެން އެއްބަސްވަމެވެ.

ޚުލާޞާ

ދެންފަހެ، އިސްވެ ބަޔާންވެ ދިޔަ ކަންކަން އެގޮތުގެ މަތިން ހުރުމުން، ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 274/Cr-C/2015 މައްސަލައިގައި ގއ. ކަނޑުހުޅުދޫ / ވިލާ، މުޙައްމަދު މުނީރުގެ މައްޗަށް ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009 (ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނާމެދު ޚާއްޞަ އުޞޫލުތަކާބެހޭ ޤާނޫނު) ގެ 9 ވަނަ މާއްދާގެ (ސ) ގެ ދަށުން އިތުބާރު ކުރާ މަޤާމެއްގައި ހުރެ ކުޑަކުއްޖަކާމެދު ޖިންސީ އަމަލެއް ހިންގުމުގެ ކުށުން މުޙައްމަދު މުނީރު ކުށްވެރިވެއްޖެކަމަށް ކަނޑައަޅައި، ކުށުގެ އުޤޫބާތުގެ ގޮތުން ބޮޑުވުން މާއްދާގެ (ނ) ގެ ދަށުން 15 (ފަނަރަ) އަހަރު ދުވަހުގެ މުއްދަތަށް ޖަލަށްލުމަށް ކޮށްފައިވާ ޙުކުމަށް ތާއީދުކޮށް، އިސްތިއުނާފު ކުރި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2018/HC-A/234 މައްސަލައިގައި ކޮށްފައިވާ ޙުކުމަށް ބަދަލު

ގެންނަންޖެހޭ ތަނެއް ނެތުން ކަމަށް ކަނޑައަޅައި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގައި މި މައްސަލަ ބަލާ ފަނޑިޔާރުންގެ އިއްތިފާގުން ޙުކުމްކޮށްފީމެވެ.

މި ގަޒިއްޔާ ބަލައި ޙުކުމް ކުރީ:

ހުސްނުއްސުޢޫދު | އަޒްމިރަލްދާ ޒާހިރު | މަހާޒު އަލީ ޒާހިރު

(ރިޔާސަތު)